

Verslag

Deelnemers

INBO: A. Van Braeckel, G. Van Ryckegem
RWS Zeeland: D. de Jong,
RWS DID: B. Kers
RWS Waterdienst: P. Bot, G. Spronk

Afschrift aan

- projectgroep Monitoring en Data
Trekkers: I. van Splunder (RWS), F.
Roose (MOW)
- Secretariaat VNSC

Opgemaakt door

G.C. Spronk

Telefoon / E-mail

0031-610745304
gerard.spronk@rws.nl

Datum verslag

01 november 2011

Datum bespreking

01 november 2011

Bijlage(n)

-

Ons kenmerk

27946

Verslag van

Afstemming monitoring - Vegetatiekartering

Aanspreekpunt:

VNSC - werkgroep O&M - projectgroep Monitoring en Data.

Inleiding

Nederland en Vlaanderen hebben afgesproken de natuurlijkheid, veiligheid en toegankelijkheid van het Schelde-estuarium te verbeteren. De afspraken voor de middenlangetermijn zijn vastgelegd in OntwikkelingsSchets 2010 en bekrachtigd door middel van een verdrag. Een onderdeel van het verdrag is de gezamenlijke monitoring van de fysieke en ecologische toestand en evaluatie van de effecten van projecten.

Om dit mogelijk te maken heeft de Vlaams Nederlandse Schelde Commissie een monitoringplan laten opstellen¹. De methoden, die gebruikt worden voor de monitoring van de verschillende onderdelen zijn om allerlei redenen vaak niet gelijk in Nederland en Vlaanderen. Hierdoor kunnen voor die onderdelen verschillen ontstaan en wordt de interpretatie bemoeilijkt. In de projectgroep "Monitoring en Data" is afgesproken om de methoden af te stemmen of om aan te geven hoe met de verschillen kan worden omgegaan.

¹ MONEOS: geïntegreerde monitoring van het Schelde-estuarium

Afstemming

De afstemming heeft betrekking op de monitoringfiches: S-DH-N003 Vegetatiekartering en S-DH-V003 Vegetatiekartering.

In de afstemming ecotopen is een harde grens gelegd tussen zoet en brak (zie Afstemming ecotopen en ecotopenkaarten 2011-09-14). Voor de vegetatiekartering is deze werkwijze niet bruikbaar, omdat ook hoogteligging bepalend is. De voorkomende vegetatie is gekozen als onderscheidend element.

Voorstellen:

- het schorgebied tussen Sieperdaschor en de Nederlands-Belgische grens toe te voegen aan de kartering (inmiddels geëffectueerd),
- het Verdrongen land van Saeftinghe 1:5000 te gaan karteren (inmiddels geëffectueerd),
- de manier van karteren verandert niet in Nederland en Vlaanderen,
- het schorgebied tussen Sieperdaschor en de Nederlands-Belgische grens wordt voortaan gekarteerd volgens de SALT08-typologie,
- brakke gebieden in Vlaanderen worden gekarteerd volgens de SALT08-typologie² (de Nederlandse zoute karteerwijze)

NB:

Momenteel loopt er ook een actie om een uniform Vlaams-Nederlands schorecotopenstelsel te maken.

Onderdeel daarin is het onderscheiden van ecotopen, die in feite vergelijkbaar zijn met vegetatietypes op een iets hoger niveau. Als dat gebeurt, vervalt dit punt, en zal er een afstemming moeten gaan plaatsvinden tussen het Vlaamse brakke stelsel en de brakke vegetatietypes in SALT08.

- zoete gebieden in NL worden gekarteerd volgens de Vlaamse typologie³,

NB:

In het Nederlandse deel is alleen sprake van zoete vegetaties als het gebieden zijn die erg hoog liggen, buiten bereik van het getij. Je kunt dan denken aan zanddammen (bv Saeftinge) en grondstort/ophoging (bv Saeftinge, Appellzak, en een puistje in Waarde). Deze gebieden worden in NL niet als schor gedefinieerd (minimaal gemiddeld 5 overspoelingen per jaar, dus gerekend over een wat langere periode). Gekozen dient te worden voor vegetatietypen uit de Vlaamse Typologie, die eveneens overspoelingsvrij zijn.

- de werkwijze van Vlaanderen en Nederland verschilt. Een gemeenschappelijke sleutel, waardoor vergelijking mogelijk is, kan worden gevonden door 4 typen schor te onderscheiden met daarin de volgende indicatorsoorten (tabel 1):

KRW ⁴ maatlat	Pionier schor	Laag schor	Midden schor	Hoog schor	Climax
Zout	Zeekraal Spartina	Gewoon kweldergras, Zeeaster,...	Gemengde vegetatie: zilte rus, Rood zwenkgras	Grassen	Dominantie Strandkweek
Brak	Zeekraal Engels slijkgras Zeebies Melkkruid	Zeeaster Zeebies Echt lepelblad	Gemengde vegetatie: zilte rus, Rood zwenkgras Gewoon kweldergras, Strandkweek	Zilverschoon-grasland (aardbeiklaver,...)	Dominantie Riet
Zoet	Biezen, koloniatoren	Riet, Spindotter	Rietruigte en ruigte		Bos en struweel

Tabel 1: voorgestelde clustering van vegetaties op het hoogste hiërarchische niveau (ruwe indicatieve typering op basis van de dominante of typische soort).

² Hiervoor is mogelijk extra financiering nodig

³ Hiervoor is mogelijk een extra opdracht en financiering nodig.

⁴ Bij de DID is een volledig overzicht welke vegetatietypen uit SALT08 waar zijn ingedeeld.

Timing:

Vlaanderen

	1992	1996	2002	2003-2006		2007-2010		2011-2013
				2003	2006	2007	2010	2011
Beneden- Zeeschelde (tot Wintam)	K	K*		K		M		M
Boven-Zeeschelde (vanaf Wintam)	K	K*		K		M		
Rupel				K		M		
Durme		K		K		M		
Tijgebonden zijrivieren (Dijle, Zenne, Nete's)					K	M		
Zwin			K				K	

Tabel 2: overzicht vegetatiekarteringen Vlaanderen (jaar van de luchtbeelden: K: klassiek, M: multispectraal).
*(zone grens-Liefkenshoek, zone Kruikeke- Dendermonde,)

Gepland

- 2014 klassiek Zeeschelde, Rupel, Durme & tijgebonden zijrivieren
- 2017 multispectraal - Beneden-Zeeschelde (tot Wintam)
- 2020 klassiek Zeeschelde, Rupel, Durme & tijgebonden zijrivieren

Nederland

Delta zuidwest Nederland																				
	1935	1957	1971	1979	1980	1981	1982	1983	1986	1992	1993	1994	1995	1998	2001	2004	2007	2010	2013	
Westerschelde mondning																				
t Zwin									x				x		x		x			gepland
Verdronken Zwarte Polder													x		x		x			gepland
Westerschelde																				
Hoge Platen / Hoge Springer								x			x			x		x				fotovlucht
Hoofdplaat								x			x			x		x				fotovlucht
Paulinaschor								x			x			x		x				fotovlucht
Sloehaven / Rammekenshoek								x			x			x		x				fotovlucht
Kaloot								x			x			x		x				fotovlucht
Zuidgors								x			x			x		x				fotovlucht
Schor bij Baarland					x						x			x		x				fotovlucht
Biezelingse Ham								x			x			x		x				fotovlucht
Hellegatsplaten								x			x			x		x				fotovlucht
Knuitershoek														x		x				fotovlucht
Platen van Valkenisse														x		x				fotovlucht
Baalhoek											x			x		x				fotovlucht
Verdronken land van Saefthinge	x	x	x	x						x				x		x				fotovlucht
Sieperdaschor												x	x	x		x				fotovlucht
Schor bij Waarde					x						x			x		x				fotovlucht
Schor bij Bath					x						x			x		x				fotovlucht

Tabel 3: overzicht vegetatiekarteringen Nederland. De opname herhaalt elke 6 jaar. De vegetatiekaart is echter pas 2 jaar later beschikbaar.

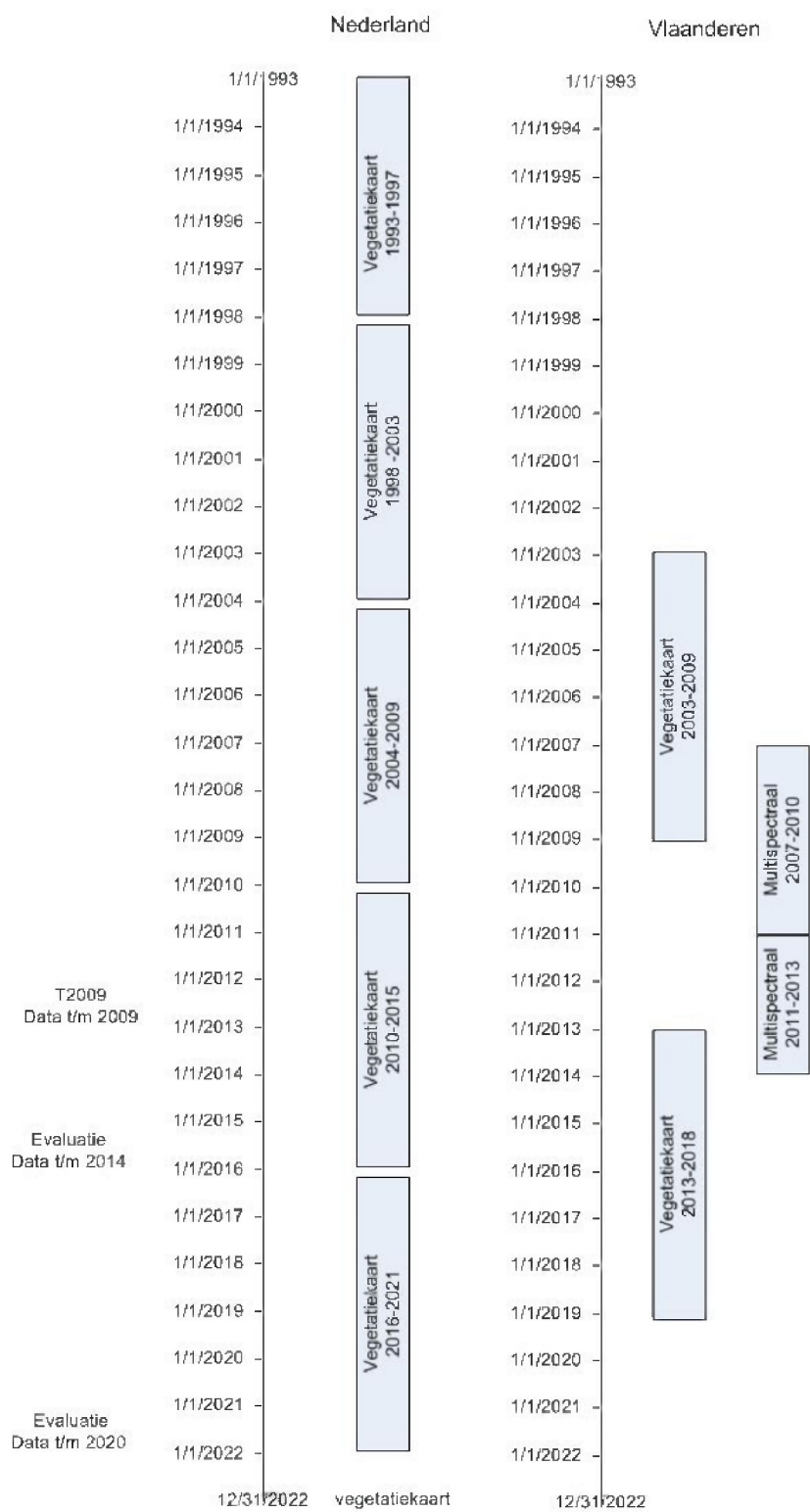
De T2009-rapportage wordt uitgevoerd met gegevens tot en met 2008 of 2009. Hiervoor zal gebruik gemaakt worden van de vegetatiekaart 2004 -2009 (NL) en 2003-2009 (VL -eventueel geactualiseerd met gegevens uit de multispectraalopnamen).

De eerste evaluatie wordt uitgevoerd in 2015 met gegevens tot en met 2014. Hiervoor zal gebruik gemaakt worden van de kaart 2010 - 2015 (NL) en 2013 - 2018 (VL). Voor de situatie in 2014 zijn dan geen actuele gegevens beschikbaar, maar dat is niet erg omdat de gegevens kunnen worden aangevuld met projectgegevens (w.o. de verruiming).

De tweede evaluatie vindt plaats in 2021⁵ met gegevens t/m 2020. Hiervoor zal gebruik gemaakt worden van de kaart 2016-2021 (NL) en de kaart 2014-2019 (VL) geactualiseerd met gegevens uit de multispectraalopnamen 2017.

Ook hier geldt dat het verschil in actualiteit (opnamemoment en evaluatiemoment) kan worden opgevangen met projectgegevens.

⁵ Nota "Overzicht data- en evaluatierapporten O&M" - Kirsten Beirinckx

Figuur 1: planning vegetatiekarteringen en geldigheid

Methodische verschillen:

Een probleem dat zich voordoet is dat de klassieke methode en de methode met multispectraalopnamen niet vergelijkbaar zijn op detailniveau. De specialisten zouden de komende tijd kunnen onderzoeken of met de voorziene clustering (tabel 1) dit probleem kan worden omzeild zodat de multispectraalmethode kan worden ingezet voor de actualisering van de vegetatiekaart.

Vervolgstappen:

Er zijn geen aanpassingen nodig in de programma's. Wel zal de extra manier van karteren in Nederland (zoet volgens Vlaamse typologie) en Vlaanderen (brak volgens SALT08) nog moeten worden geëffectueerd. De Nederlandse vertegenwoordiging van de projectgroep Monitoring en Data stelt zich op het standpunt dat daar pas actie voor wordt ondernomen als er door de opdrachtnemer T2009 (dus vanuit de evaluatiemethodiek) om wordt gevraagd.

Onderzoek naar toepasbaarheid van de multispectraalmethode i.r.t. de klassieke methode bij de voorgestelde clustering.